

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна
академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра педагогіки та психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 053 Психологія

освітньо-професійна програма Психологія

Кременець – 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна психологія» для студентів, які навчаються за спеціальністю 053 Психологія. Кременець, 2021 р. 43 с.

Розробник: М. Б. Боднар, доцент кафедри педагогіки та психології, кандидат психологічних наук, доцент.

Робочу програму навчальної дисципліни схвалено на засіданні кафедри педагогіки та психології.

Протокол від 31.08.2021 року № 1.

Завідувач кафедри

В. В. Терпелюк

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна	
Змістових модулів – 3	Спеціальність: 053 Психологія	Рік підготовки	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання – 1	Освітньо-професійна програма: Психологія	II	II
		Семестр	
		III	III
		Лекції	
		34 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		34 год.	12 год.
		Лабораторні	
		–	
		Самостійна робота	
		112	158 год.
		Форма контролю: екзамен	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6,2	Освітній рівень: перший (бакалаврський)		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – **38/62**

для заочної форми навчання – **12/88**

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчального курсу полягає в ознайомленні студентів з основними проблемами соціальної психології, особливостями її категоріального апарату та функціями, з соціально-психологічною характеристикою феноменів спілкування, внутрішньогрупової та міжгрупової взаємодії; із закономірностями психосоціального розвитку та соціалізації індивіда, з основними детермінантами та механізмами соціальної поведінки особистості. У ході викладання дисципліни передбачається з'ясування теоретико-прикладних аспектів соціальної психології. Оволодіння знаннями з курсу забезпечує основи формування психологічної та професійної компетентності майбутнього педагога.

У змісті запропонованої програми розглянуто основні теоретичні проблеми та концепції соціальної психології, а також прикладні аспекти навчальної дисципліни. Розкрито підходи до розуміння предмету, завдань та функцій соціальної психології. Висвітлено основні соціально-психологічні феномени, їх детермінанти, механізми, динаміку. Основна увага зосереджена на розкритті соціально-психологічних проблем особистості, міжособистісного спілкування, функціонування соціальних груп та міжгрупових відносин.

Програма передбачає такі **форми навчальної роботи**: лекції, семінарські заняття, самостійну роботу студентів, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань.

Викладання курсу здійснюється з врахуванням знань студентів із курсів загальної, вікової, педагогічної психології, історії психології. Знання основних положень соціальної психології забезпечить успішне оволодіння змістом курсів психологічного консультування, психокорекції, психології особистості, психології сім'ї та ін.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти такими **компетентностями**:

Загальні компетентності	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення, аналізувати власну діяльність.
--------------------------------	--

	<p>ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, здатність до толерантної поведінки.</p> <p>ЗК9. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 13. Здатність розуміти, висловлювати та інтерпретувати поняття, факти, думки, почуття як усно, так і письмово, слухати, говорити, читати та писати державною мовою у відповідних соціальних та культурних контекстах.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології, розуміти походження психічних розладів і психологічних проблем.</p> <p>СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.</p> <p>СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.</p> <p>СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.</p> <p>СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.</p> <p>СК6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження з урахуванням індивідуально-психологічних характеристик.</p> <p>СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.</p> <p>СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p>

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах **програмних результатів навчання:**

<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.</p> <p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу</p>
---	--

	<p>літературних джерел.</p> <p>ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.</p> <p>ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.</p> <p>ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.</p> <p>ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.</p> <p>ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.</p> <p>ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p> <p>ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.</p>
--	---

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Предмет, завдання, методи соціальної психології

Тема 1. Соціальна психологія як галузь психологічної науки. Структура соціальної психології. Функції соціальної психології.

Тема 2. Основні етапи розвитку соціальної психології. Передумови виникнення і виокремлення соціальної психології в самостійну галузь наукового знання.

Тема 3. Соціально-психологічні концепції у становленні соціальної психології. Психологія народів (М. Лацарус, Г. Штейнталь, В. Вундт); психологія мас (Г. Тард, С. Сігеле, Г. Лебон), теорія інстинктів соціальної поведінки (В. Макдугалл).

Тема 4. Формування вітчизняної соціальної психології. Сучасний стан, тенденції і перспективи розвитку соціальної психології.

Тема 5. Методологія і методи соціальної психології. Методологічні проблеми в соціальній психології. Специфіка наукового дослідження в

соціальної психології.

Тема 6. Методи соціально-психологічного дослідження. Основні методи (спостереження, експеримент, методи соціометрії і референтометрії); додаткові (опитування, метод вивчення документів, «контент-аналіз», метод групової оцінки особистості, метод «case study», тестування, методи активного впливу на особистість).

Змістовий модуль 2. Соціальна психологія особистості та спілкування

Тема 7. Проблеми особистості в соціальній психології. Загальна характеристика соціально-психологічних аспектів феномену особистості. Соціалізація особистості та її соціально-психологічний зміст. Особливості сучасної соціалізації. Стадії розвитку особистості в процесі соціалізації: адаптація, індивідуалізація, інтеграція.

Тема 8. Особистість у структурі групових відносин. Основні механізми соціалізації: наслідування, ідентифікація, конформізм (нонконформізм, негативізм). Статус особистості, позиція, соціальні настановлення (атитюди).

Тема 9. Загальна психологічна характеристика основних інститутів соціалізації. Сім'я, заклад дошкільної освіти, заклад загальної середньої освіти, трудовий (професійний) колектив.

Тема 10. Соціально-психологічна сутність феномену спілкування. Функції спілкування. Види та рівні спілкування. Структура спілкування. Психологічні способи впливу в процесі спілкування: зараження, паніка, навіювання, наслідування, мода, чутки.

Тема 11. Комунікативна сторона спілкування. Спілкування як обмін інформацією. Засоби спілкування. Вербальна комунікація (мова і мовлення).

Тема 12. Невербальна комунікація. Оптико-кінетична, паралінгвістична, екстралінгвістична, просторо-часова системи знаків. Контакт «очі в очі», дотик. Бар'єри спілкування.

Тема 13. Інтерактивна та перцептивна сторони спілкування. Спілкування як взаємодія. Типологія міжособистісної взаємодії. Спілкування як сприймання людьми один одного. Механізми взаєморозуміння: ідентифікація, емпатія, рефлексія.

Змістовий модуль 3. Соціальна психологія груп

Тема 14. Поняття соціальної спільноти і соціальної групи. Основні параметри та характеристики групи. Класифікація соціальних груп. Психологія малих соціальних груп. Основні підходи в дослідженні малої групи. Класифікація малих соціальних груп.

Тема 15. Психологічна характеристика великих соціальних груп. Найважливіші характеристики великих груп. Соціальні класи і прошарки, етнічні групи, гендерні і вікові групи. Соціальна психологія масових явищ. Психологічні особливості натовпу.

Тема 16. Соціально-психологічна характеристика етнічних груп. Типи етнічних спільнот. Статичні та динамічні характеристики етнічних груп.

Тема 17. Динамічні процеси у малій соціальній групі. Загальна характеристика динамічних процесів у малій соціальній групі. Групові норми і нормативна поведінка. Соціальні санкції. Нормативний вплив більшості: феномен конформізму. Нормативний вплив меншості. Групова згуртованість. Поняття згуртованості і міжособистісної сумісності. Групові конфлікти. Різновиди конфліктів. Процес прийняття групового рішення. Феномен «зрушення до ризику». Лідерство і керівництво в малих групах.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Кількість годин				
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна робота		лекції	практичні	лабораторні	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Предмет, завдання, методи соціальної психології										
Тема 1. Соціальна психологія як галузь психологічної науки. Структура соціальної психології. Функції соціальної психології.	10	2	2		6	41	2	2		37
Тема 2. Основні етапи розвитку соціальної психології. Передумови виникнення і виокремлення соціальної психології в самостійну галузь наукового знання.	10	2	2		6					
Тема 3. Соціально-психологічні концепції у становленні соціальної психології. Психологія народів (М. Лацарус, Г. Штейнталь, В. Вундт); психологія мас (Г. Тард, С. Сігеле, Г. Лебон), теорія інстинктів соціальної поведінки (В. Макдугалл).	11	2	2		7					

Тема 4. Формування вітчизняної соціальної психології. Сучасний стан, тенденції і перспективи розвитку соціальної психології.	10	2	2		6					
Тема 5. Методологія і методи соціальної психології. Методологічні проблеми в соціальній психології. Специфіка наукового дослідження в соціальній психології.	10	2	2		6					
Тема 6. Методи соціально-психологічного дослідження. Основні методи (спостереження, експеримент, методи соціометрії і референтометрії); додаткові (опитування, метод вивчення документів, «контент-аналіз», метод групової оцінки особистості, метод «case study», тестування, методи активного впливу на особистість).	10	2	2		6	21	1	2		18
Змістовий модуль 2. Соціальна психологія особистості та спілкування										
Тема 7. Проблеми особистості в соціальній психології. Загальна характеристика соціально-психологічних аспектів феномену особистості. Соціалізація особистості та її соціально-психологічний зміст. Особливості сучасної соціалізації. Стадії розвитку особистості в процесі соціалізації: адаптація, індивідуалізація, інтеграція.	11	2	2		7					
Тема 8. Особистість у структурі групових відносин. Основні механізми соціалізації: наслідування, ідентифікація, конформізм (нонконформізм, негативізм). Статус особистості, позиція, соціальні настановлення (атитюди).	11	2	2		7	32	2	2		28
Тема 9. Загальна психологічна характеристика основних інститутів соціалізації. Сім'я, заклад дошкільної освіти, заклад загальної середньої освіти, трудовий (професійний) колектив	11	2	2		7					
Тема 10. Соціально-психологічна сутність феномену спілкування. Функції спілкування. Види та рівні спілкування. Структура спілкування. Психологічні способи впливу в процесі спілкування: зараження, паніка, навіювання, наслідування, мода, чутки.	10	2	2		6	40	2	2		36

Тема 11. Комунікативна сторона спілкування. Спілкування як обмін інформацією. Засоби спілкування. Вербальна комунікація (мова і мовлення).	10	2	2		6					
Тема 12. Невербальна комунікація. Оптико-кінетична, паралінгвістична, екстралінгвістична, просторо-часова системи знаків. Контакт «очі в очі», дотик. Бар'єри спілкування.	11	2	2		7					
Тема 13. Інтерактивна та перцептивна сторони спілкування. Спілкування як взаємодія. Типологія міжособистісної взаємодії. Спілкування як сприймання людьми один одного. Механізми взаєморозуміння: ідентифікація, емпатія, рефлексія.	11	2	2		7					
Змістовий модуль 3. Соціальна психологія груп										
Тема 14. Поняття соціальної спільноти і соціальної групи. Основні параметри та характеристики групи. Класифікація соціальних груп. Психологія малих соціальних груп. Основні підходи в дослідженні малої групи. Класифікація малих соціальних груп.	11	2	2		7					
Тема 15. Психологічна характеристика великих соціальних груп. Найважливіші характеристики великих груп. Соціальні класи і прошарки, етнічні групи, гендерні і вікові групи. Соціальна психологія масових явищ. Психологічні особливості натовпу.	11	2	2		7	34	2	2		30
Тема 16. Соціально-психологічна характеристика етнічних груп. Типи етнічних спільнот. Статичні та динамічні характеристики етнічних груп.	11	2	2		7					
Тема 17. Динамічні процеси у малій соціальній групі. Загальна характеристика динамічних процесів у малій соціальній групі. Групові норми і нормативна поведінка. Соціальні санкції. Нормативний вплив більшості: феномен конформізму. Нормативний вплив меншості. Групова згуртованість. Поняття згуртованості і міжособистісної сумісності. Групові конфлікти. Різновиди конфліктів. Процес прийняття групового рішення. Феномен «зрушення до ризику». Лідерство і керівництво в малих групах.	11	2	2		7	12	1	2		9
Усього годин	180	34	34		112	180	10	12		158

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Соціальна психологія як галузь психологічної науки	2	2
2.	Основні етапи розвитку соціальної психології	2	
3.	Соціально-психологічні концепції у становленні соціальної психології	2	
4.	Формування вітчизняної соціальної психології	2	
5.	Методологія і методи соціальної психології	2	2
6.	Методи соціально-психологічного дослідження	2	
7.	Проблеми особистості в соціальній психології	2	2
8.	Особистість у структурі групових відносин	2	
9.	Загальна психологічна характеристика основних інститутів соціалізації	2	
10.	Соціально-психологічна сутність феномену спілкування	2	2
11.	Комунікативна сторона спілкування	2	
12.	Невербальна комунікація	2	
13.	Інтерактивна та перцептивна сторони спілкування	2	
14.	Поняття соціальної спільноти і соціальної групи	2	2
15.	Психологічна характеристика великих соціальних груп	2	
16.	Соціально-психологічна характеристика етнічних груп	2	
17.	Динамічні процеси у малій соціальній групі	2	2
Усього		34	12

Плани семінарських занять
Семінарське заняття № 1 (2 год.)

Тема: Соціальна психологія як галузь психологічної науки

Питання для обговорення:

1. Поняття про соціальну психологію.
2. Основні підходи щодо предмету соціальної психології.
3. Структурні складові та функції соціальної психології.
4. Завдання та основні напрямки соціальної психології.

Завдання для самостійної роботи:

1. Розробити схему: «Категорії соціальної психології».
2. Заповнити таблицю: «Взаємозв'язок соціальної психології з іншими галузями знань».
3. Зробити глосарій основних категорій соціальної психології.

Рекомендована література

1. Волянська О.В., Ніколаєвська А.М. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Знання, 2008. 275 с.
2. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс А.М. Практикум із соціальної психології : навч. посібник. К.: Каравела, 2012. 232 с.
3. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : посібник. К.: Академвидав, 2006. 448 с.
5. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. К. : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.
6. Подшивалкіна В. І., Дементьева К. Г. Соціально-психологічний практикум. К. : Талком, 2020. 103 с.
7. Слюсаревський М. М. Соціальна психологія. Л. : Львівська політехніка, 2019. 352 с.
8. Швачко О.В. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Виша шк., 2002. 111 с.

Семінарське заняття № 2 (2 год.)

Тема: Основні етапи розвитку соціальної психології

Питання для обговорення:

1. Основні етапи розвитку соціальної психології
2. Донауковий етап у розвитку соціальної психології.
3. Теоретичні передумови виникнення соціальної психології.
4. Зв'язок соціальної психології з іншими галузями наукового знання.
5. Основні напрямки зарубіжної соціальної психології.

Завдання для самостійної роботи:

1. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
2. Розробити таблицю: «Взаємозв'язок соціальної психології з іншими галузями знань».
3. Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів) (можна обрати іншу тему):
 - «Актуальні проблеми сучасної соціальної психології»;
 - «Прикладний характер соціальної психології в сучасних умовах (бізнес, політика, спорт, управління, реклама)»;
 - «Соціально-психологічні явища у первісному суспільстві (психологічне зараження, ритуали, вплив натовпу)»;
 - «Визрівання соціально-психологічних ідей у структурі інших галузей».

Рекомендована література

1. Волянська О.В., Ніколаєвська А.М. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Знання, 2008. 275 с.
2. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс А.М. Практикум із соціальної психології : навч. посібник. К.: Каравела, 2012. 232 с.
3. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : посібник. К.: Академвидав, 2006. 448 с.
5. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. К. : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.
6. Подшивалкіна В. І., Дементьєва К. Г. Соціально-психологічний практикум. К. : Талком, 2020. 103 с.
7. Слюсаревський М.М., Донченко О.А. Основи соціальної психології: навч. посібник / за ред. М.М.Слюсаревського. К.: Міленіум, 2008. 495 с.
8. Швачко О.В. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Виша шк., 2002. 111 с.

Семінарське заняття № 3 (2 год.)

Тема: Соціально-психологічні концепції у становленні соціальної психології

Питання для обговорення:

1. Перші зарубіжні самостійні соціально-психологічні концепції.
2. Психологія народів (М. Лацарус, Г. Штейнталь, В. Вундт).
3. Психологія мас (Г. Тард, С. Сігеле, Г. Лебон).
4. Теорія інстинктів соціальної поведінки (В. Макдугалл).
5. Сучасні концепції зарубіжної соціальної психології.

Завдання для самостійної роботи:

1. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
2. Підготувати повідомлення на одну із тем:
 - «Порівняльний аналіз соціально-психологічних концепцій: «психологія народів», «психологія мас»;
 - «Спорідненість «теорії інстинктів» В.Макдугулла та психоаналізу З.Фрейда».

Рекомендована література

1. Волянська О.В., Ніколаєвська А.М. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Знання, 2008. 275 с.
2. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс А.М. Практикум із соціальної психології : навч. посібник. К.: Каравела, 2012. 232 с.
3. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : посібник. К.: Академвидав, 2006. 448 с.
5. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. К. : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.
6. Подшивалкіна В. І., Дементьева К. Г. Соціально-психологічний практикум. К. : Талком, 2020. 103 с.
7. Слюсаревський М.М., Донченко О.А. Основи соціальної психології: навч. посібник / за ред. М.М.Слюсаревського. К.: Міленіум, 2008. 495 с.
8. Швачко О.В. Соціальна психологія : навч. посібник. К. : Виша шк., 2002. 111 с.

Семінарське заняття № 4 (2 год.)

Тема: Формування вітчизняної соціальної психології

Питання для обговорення:

1. Розвиток вітчизняної соціальної психології:
 - 1.1. 1920-і рр. XIX століття;
 - 1.2. 1960-70-і рр. XIX століття.
2. Сучасний стан вітчизняної соціальної психології.
3. Перспективи розвитку вітчизняної соціальної психології

Завдання для самостійної роботи:

1. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
2. Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів):

- «Формування вітчизняної соціальної психології»;
- «Суперечливий шлях становлення вітчизняної соціальної психології (з 20-тих рр. минулого століття до сьогодення)»
- «Сучасні персоналії – соціальні психологи та їх внесок у дослідження проблематики соціальної психології (на вибір)»
- «Сучасний стан, тенденції і перспективи розвитку соціальної психології».

Рекомендована література

1. Волянська О.В., Ніколаєвська А.М. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Знання, 2008. 275 с.
2. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс А.М. Практикум із соціальної психології : навч. посібник. К.: Каравела, 2012. 232 с.
3. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : посібник. К.: Академвидав, 2006. 448 с.
5. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. К. : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.
6. Подшивалкіна В. І., Дементьева К. Г. Соціально-психологічний практикум. К. : Талком, 2020. 103 с.
7. Слюсаревський М.М., Донченко О.А. Основи соціальної психології: навч. посібник / за ред. М.М.Слюсаревського. К.: Міленіум, 2008. 495 с.
8. Швачко О.В. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Виша шк., 2002. 111 с.

Семінарське заняття № 5 (2 год.)

Тема: Методологія і методи соціальної психології

Питання для обговорення:

1. Методологічні проблеми в соціальній психології.
2. Специфіка наукового дослідження в соціальній психології.
3. Характеристика основних етапів дослідження в соціальній психології.
4. Якість соціально-психологічної інформації.

Завдання для самостійної роботи:

1. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
2. Підготувати повідомлення:
 - «Валідність психологічної методики та її види»;
 - «Психодрама як метод психотерапії»;

3. Розкрити зміст понять: загальна методологія, спеціальна методологія, метод, методика, гіпотеза, надійність, валідність, репрезентативність.

Рекомендована література

1. Волянська О.В., Ніколаєвська А.М. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Знання, 2008. 275 с.
2. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс А.М. Практикум із соціальної психології : навч. посібник. К.: Каравела, 2012. 232 с.
3. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : посібник. К.: Академвидав, 2006. 448 с.
5. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. К. : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.
6. Подшивалкіна В. І., Дементьєва К. Г. Соціально-психологічний практикум. К. : Талком, 2020. 103 с.
7. Слюсаревський М.М., Донченко О.А. Основи соціальної психології: навч. посібник / за ред. М.М.Слюсаревського. К.: Міленіум, 2008. 495 с.
8. Швачко О.В. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Виша шк., 2002. 111 с.

Семінарське заняття № 6 (2 год.)

Тема: Методи соціально-психологічного дослідження

Питання для обговорення:

1. Характеристика основних методів соціальної психології:
 - Спостереження.
 - Експеримент.
 - Соціометрія.
 - Референтометрія.
2. Характеристика допоміжних методів:
 - Опитування.
 - Тестування.
 - Контент-аналіз.
 - Метод «фокус-груп».
 - Метод окремого випадку / «case study».
3. Характеристика групи «активних» соціально-психологічних методів.

Завдання для самостійної роботи:

1. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
2. Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів):
 - «Особливості застосування методу спостереження в соціальній психології»
 - «Застосування методу контент-аналізу (на прикладі психологічного есе: «Момент щастя», «Вершинне переживання радості», «Мої рівні домагань», «Сенс мого життя»)»
 - «Психодрама як метод впливу (на прикладі драматичних прийомів: «Програвання самого себе», «Дзеркало», «Двійник (совість)», «Порожній стілець»)».

Рекомендована література

1. Волянська О.В., Ніколаєвська А.М. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Знання, 2008. 275 с.
2. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс А.М. Практикум із соціальної психології : навч. посібник. К.: Каравела, 2012. 232 с.
3. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : посібник. К.: Академвидав, 2006. 448 с.
5. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. К. : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.
6. Подшивалкіна В. І., Дементьєва К. Г. Соціально-психологічний практикум. К. : Талком, 2020. 103 с.
7. Слюсаревський М.М., Донченко О.А. Основи соціальної психології: навч. посібник / за ред. М.М.Слюсаревського. К.: Міленіум, 2008. 495 с.
8. Швачко О.В. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Виша шк., 2002. 111 с.

Семінарське заняття № 7 (2 год.)

Тема: Проблеми особистості в соціальній психології

Питання для обговорення:

1. Соціально-психологічна природа особистості: людина, індивід, індивідуальність, особистість.
2. Особливості сучасної соціалізації.
3. Характеристика етапів соціалізації.
4. Стадії розвитку особистості в процесі соціалізації: адаптація, індивідуалізація, інтеграція.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі.
2. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
3. Розробити порівняльну таблицю: «Індивід, суб'єкт, індивідуальність, особистість: спільне і відмінне».
4. Соціально-культурне оточення і становлення особистості.
5. Дайте короткий огляд статті Орбан-Лембрик Л. «Вплив кризових і стабільних періодів життя людини на процес її соціалізації у суспільстві». Зверніть увагу на процес соціалізації індивіда у нестабільному суспільстві. Чи можемо ми провести паралелі із сучасною Україною? (можна обрати іншу статтю).
6. Написати анотацію до статті:
Марія Пірен, Анна Ясенова. Соціалізація молоді в українському суспільстві: стан, особливості становлення. *Український науковий журнал ОСВІТА РЕГІОНУ*. №4. 2011. С. 267.

Рекомендована література

1. Волянська О.В., Ніколаєвська А.М. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Знання, 2008. 275 с.
2. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс А.М. Практикум із соціальної психології : навч. посібник. К.: Каравела, 2012. 232 с.
3. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : посібник. К.: Академвидав, 2006. 448 с.
5. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. К. : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.
6. Подшивалкіна В. І., Дементьєва К. Г. Соціально-психологічний практикум. К. : Талком, 2020. 103 с.
7. Слюсаревський М.М., Донченко О.А. Основи соціальної психології: навч. посібник / за ред. М.М.Слюсаревського. К.: Міленіум, 2008. 495 с.
8. Швачко О.В. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Вища шк., 2002. 111 с.

Семінарське заняття № 8 (2 год.)

Тема: Особистість у структурі групових відносин

Питання для обговорення:

1. Основні механізми соціалізації: наслідування, ідентифікація, конформізм (нонконформізм, негативізм).
2. Поняття про статус особистості.
3. Позиція особистості. Установа як елемент позиції особистості.
4. Поняття ролі.
5. Установа як елемент позиції особистості. Характерні особливості настановлень.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі.
2. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
3. Розробити кросворд відповідно до термінів: *особистість, статус, авторитет, престиж, позиція, роль, лідерство, установка, рольова поведінка, група, влада.*
4. Провідні чинники гендерної соціалізації особистості. Інверсія статевих орієнтацій.

Рекомендована література

1. Волянська О.В., Ніколаєвська А.М. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Знання, 2008. 275 с.
2. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс А.М. Практикум із соціальної психології : навч. посібник. К.: Каравела, 2012. 232 с.
3. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : посібник. К.: Академвидав, 2006. 448 с.
5. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. К. : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.
6. Подшивалкіна В. І., Дементьєва К. Г. Соціально-психологічний практикум. К. : Талком, 2020. 103 с.
7. Слюсаревський М.М., Донченко О.А. Основи соціальної психології: навч. посібник / за ред. М.М.Слюсаревського. К.: Міленіум, 2008. 495 с.
8. Швачко О.В. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Виша шк., 2002. 111 с.

Семінарське заняття № 9 (2 год.)

Тема: Загальна психологічна характеристика основних інститутів соціалізації

Питання для обговорення:

1. Сім'я, як унікальний інститут соціалізації та її функції.
2. Роль закладів дошкільної освіти у соціалізації особистості.
3. Школа та її функції.
4. Трудовий колектив (професійний колектив).

Завдання для самостійної роботи:

1. Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі.
2. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
3. Розробити схему «Основні інститути соціалізації людини».
4. Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів):
 - «Гендерна соціалізація в закладах дошкільної освіти»
 - «Маскулінні та фемінні культури»
 - «Рольова амбівалентність особистості».

Рекомендована література

1. Волянська О.В., Ніколаєвська А.М. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Знання, 2008. 275 с.
2. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс А.М. Практикум із соціальної психології : навч. посібник. К.: Каравела, 2012. 232 с.
3. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : посібник. К.: Академвидав, 2006. 448 с.
5. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. К. : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.
6. Подшивалкіна В. І., Дементьева К. Г. Соціально-психологічний практикум. К. : Талком, 2020. 103 с.
7. Слюсаревський М.М., Донченко О.А. Основи соціальної психології: навч. посібник / за ред. М.М.Слюсаревського. К.: Міленіум, 2008. 495 с.
8. Швачко О.В. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Виша шк., 2002. 111 с.

Семінарське заняття № 10 (2 год.)

Тема: Соціально-психологічна сутність феномену спілкування

Питання для обговорення:

1. Структурні компоненти спілкування. Характеристика рівнів спілкування.
2. Функції спілкування та їх особливості.
3. Види спілкування.
4. Форми спілкування: бесіда, переговори, розмова по телефону, збори.
5. Психологічні способи впливу в процесі спілкування: зараження, паніка, навіювання, наслідування, мода, чутки.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготувати повідомлення:
 - «Ділове спілкування та форми обговорення ділових проблем»;
 - «Особливості міжнародного спілкування»;
 - «Мистецтво правильно мислити і говорити».
2. Розробити термінологічний словник до теми.

Рекомендована література

1. Волянська О.В., Ніколаєвська А.М. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Знання, 2008. 275 с.
2. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс А.М. Практикум із соціальної психології : навч. посібник. К.: Каравела, 2012. 232 с.
3. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : посібник. К.: Академвидав, 2006. 448 с.
5. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. К. : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.
6. Подшивалкіна В. І., Дементьєва К. Г. Соціально-психологічний практикум. К. : Талком, 2020. 103 с.
7. Слюсаревський М.М., Донченко О.А. Основи соціальної психології: навч. посібник / за ред. М.М.Слюсаревського. К.: Міленіум, 2008. 495 с.
8. Швачко О.В. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Виша шк., 2002. 111 с.

Семінарське заняття №11 (2 год.)

Тема: Комунікативна сторона спілкування

Питання для обговорення:

1. Проблема спілкування в різних наукових парадигмах.
2. Функції спілкування та їх особливості. Види та рівні спілкування.
3. Механізми психологічного впливу в процесі спілкування.
4. Спілкування як комунікативний процес.
5. Закономірності вербальних засобів спілкування: мова, культура говоріння, уміння слухання. Види слухання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі.
2. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
3. Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів):
 - «Засоби маніпуляції у процесі міжособистісної взаємодії»
 - «Особливості міжнародного спілкування»
 - «Стратегії досягнення комунікативної мети».

Рекомендована література

1. Волянська О.В., Ніколаєвська А.М. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Знання, 2008. 275 с.
2. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс А.М. Практикум із соціальної психології : навч. посібник. К.: Каравела, 2012. 232 с.
3. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : посібник. К.: Академвидав, 2006. 448 с.
5. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. К. : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.
6. Подшивалкіна В. І., Дементьева К. Г. Соціально-психологічний практикум. К. : Талком, 2020. 103 с.
7. Слюсаревський М.М., Донченко О.А. Основи соціальної психології: навч. посібник / за ред. М.М.Слюсаревського. К.: Міленіум, 2008. 495 с.
8. Швачко О.В. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Виша шк., 2002. 111 с.

Семінарське заняття №12 (2 год.)

Тема: Невербальна комунікація

Питання для обговорення:

1. Психологічні особливості невербальної комунікації.
2. Системи невербального впливу: погляд; паралінгвістична та екстралінгвістична системи; просторово-часова система; контакт «очі в очі»; дотик.
3. Дистанції спілкування: інтимна, особиста, соціальна, публічна.
4. Бар'єри спілкування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Розробити термінологічний словник до теми.
2. Підготувати повідомлення на тему:
 - «Жести і пози в міжособистісній взаємодії»;
 - «Значення міміки в практиці людської взаємодії».
3. Опрацювати статтю:

Дмитрієва С.М. Психологічні особливості комунікативних бар'єрів у міжособистісному спілкуванні. *Український науковий журнал ОСВІТА РЕГІОНУ*. №4. 2011. С. 117.

Рекомендована література

1. Волянська О.В., Ніколаєвська А.М. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Знання, 2008. 275 с.
2. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс А.М. Практикум із соціальної психології : навч. посібник. К.: Каравела, 2012. 232 с.
3. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : посібник. К.: Академвидав, 2006. 448 с.
5. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. К. : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.
6. Подшивалкіна В. І., Дементьєва К. Г. Соціально-психологічний практикум. К. : Талком, 2020. 103 с.
7. Слюсаревський М.М., Донченко О.А. Основи соціальної психології: навч. посібник / за ред. М.М.Слюсаревського. К.: Міленіум, 2008. 495 с.
8. Швачко О.В. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Виша шк., 2002. 111 с.

Семінарське заняття №13 (2 год.)

Тема: Інтерактивна та перцептивна сторони спілкування

Питання для обговорення:

1. Інтеракція як аспект спілкування. Сторони інтерактивної взаємодії.
2. Види взаємодії та їх характеристика. Форми поведінки особистості у міжособистісній взаємодії.
3. Особливості процесів міжособистісного пізнання.
4. Ідентифікація як механізм пізнання. Види ідентифікації за З. Фройдом.
5. Емпатія як механізм міжособистісної перцепції. Форми емпатії.
6. Особливості егоцентризму як механізму перцепції.
7. Рефлексія як перцептивний механізм.
8. Стереотипізація як механізм міжособистісного пізнання. Види стереотипів.
9. Характеристика каузальної атрибуції. Типи атрибуцій.
10. Ефекти соціальної перцепції.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі.
2. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
3. Написати анотацію до статті:
 - Келли Г. Процесс каузальной атрибуции. *Современная зарубежная социальная психология*. М. : Изд-во МГУ, 1984. С. 127–137.
 - Іванова К.А. Толерантність і емпатія як специфічні риси комунікативних процесів міжкультурного дискусю. *Культура народів Причорномор'я*. 2007. № 110, Т. 1. С. 215–218.
4. Розробити таблицю «Механізми соціальної перцепції».
5. Проаналізувати становлення і розвиток каузальної атрибуції у працях науковців.
6. Запропонувати прийоми емпатійного ставлення до оточуючих людей.

Рекомендована література

1. Волянська О.В., Ніколаєвська А.М. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Знання, 2008. 275 с.
2. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс А.М. Практикум із соціальної психології : навч. посібник. К.: Каравела, 2012. 232 с.
3. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : посібник. К.:

Академвидав, 2006. 448 с.

5. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. К. : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.

6. Подшивалкіна В. І., Дементьєва К. Г. Соціально-психологічний практикум. К. : Талком, 2020. 103 с.

7. Слюсаревський М.М., Донченко О.А. Основи соціальної психології: навч. посібник / за ред. М.М.Слюсаревського. К.: Міленіум, 2008. 495 с.

8. Швачко О.В. Соціальна психологія :навч. посібник. К.: Виша шк., 2002. 111 с.

Семінарське заняття №14 (2 год.)

Тема: Поняття соціальної спільноти і соціальної групи

Питання для обговорення:

1. Поняття групи в соціальній психології. Ознаки соціальної групи.
2. Концепції дослідження групи у зарубіжній та вітчизняній психології.
3. Функції групи.
4. Параметри, що характеризують групу як цілісність (зміст діяльності, склад групи, структура, групові процеси).
5. Класифікація груп та їх характеристика:
 - за чисельністю (велика, мала);
 - за мірою опосередкованості (умовна, реальна);
 - за тривалістю взаємодії (тимчасові, постійні);
 - за суспільним статусом (формальні, офіційні; неформальні, неофіційні);
 - за способом функціонування (лабораторна, природна);
 - за мірою відкритості (відкриті, закриті);
 - за мірою значущості міжособистісних стосунків (первинні, вторинні);
 - за рівнем розвитку (дифузна, корпорація, колектив та ін.).
6. Структура малої групи. Мікрогрупи та угруповання.
7. Становище індивіда в групі.
8. Значення різних типів малих груп для детермінації поведінки індивіда.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі.
2. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.

3. Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів):

- Функції неформальної групи;
- Соціетальний рівень функціонування групи;
- Референтна, нереферентна, антиреферентна групи;
- Особливості функціонування аморфної групи.

Рекомендована література

1. Волянська О.В., Ніколаєвська А.М. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Знання, 2008. 275 с.
2. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс А.М. Практикум із соціальної психології : навч. посібник. К.: Каравела, 2012. 232 с.
3. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : посібник. К.: Академвидав, 2006. 448 с.
5. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. К. : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.
6. Подшивалкіна В. І., Дементьева К. Г. Соціально-психологічний практикум. К. : Талком, 2020. 103 с.
7. Слюсаревський М.М., Донченко О.А. Основи соціальної психології: навч. посібник / за ред. М.М.Слюсаревського. К.: Міленіум, 2008. 495 с.
8. Швачко О.В. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Виша шк., 2002. 111 с.

Семінарське заняття №15 (2 год.)

Тема: Психологічна характеристика великих соціальних груп

Питання для обговорення:

1. Характерні особливості великих соціальних груп.
2. Природа і сутність соціальних класів. Властивості та ознаки класів.
3. Роль і місце масових явищ у великих соціальних групах (громадська думка, суспільний настрій, масовий настрій, мода, чутки, паніка).
4. Характеристика великих стихійних груп: маса, публіка, аудиторія, натовп.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі.
2. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.

3. Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів):

- Натовп і його штучне створення;
- Технології управління натовпом.

4. Дайте короткий огляд статей:

– Потапчук Н.Д. Динаміка виникнення паніки в екстремальних ситуаціях та особливості її подолання. *Проблеми екстремальної та кризової психології*. 2016. № 19. С. 130–140.

– Бурбан Н. Психологічні аспекти поведінки особистості в натовпі. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2014. № 6. С.106–118.

Рекомендована література

1. Волянська О.В., Ніколаєвська А.М. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Знання, 2008. 275 с.

2. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс А.М. Практикум із соціальної психології : навч. посібник. К.: Каравела, 2012. 232 с.

3. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.

4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : посібник. К.: Академвидав, 2006. 448 с.

5. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. К. : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.

6. Подшивалкіна В. І., Дементьева К. Г. Соціально-психологічний практикум. К. : Талком, 2020. 103 с.

7. Слюсаревський М.М., Донченко О.А. Основи соціальної психології: навч. посібник / за ред. М.М.Слюсаревського. К.: Міленіум, 2008. 495 с.

8. Швачко О.В. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Виша шк., 2002. 111 с.

Семінарське заняття №16 (2 год.)

Тема: Соціально-психологічна характеристика етнічних груп

Питання для обговорення:

1. Психологія етнічних груп.
2. Типи етнічних спільнот.
3. Структурні компоненти етнічних груп:
 - ментальність,
 - національний характер,
 - національна свідомість.
4. Особливості українського національного характеру.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі.
2. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
3. Підготувати повідомлення на тему:
 - Домінуючі риси українського національного характеру.
 - Діалектика розвитку групової свідомості.
4. Здійснити порівняльний аналіз рис національного характеру в окремих регіонах України.
5. Здійснити порівняльний аналіз змісту дистанцій при спілкування в різних етнічних спільнотах.

Рекомендована література

1. Волянська О.В., Ніколаєвська А.М. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Знання, 2008. 275 с.
2. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс А.М. Практикум із соціальної психології : навч. посібник. К.: Каравела, 2012. 232 с.
3. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : посібник. К.: Академвидав, 2006. 448 с.
5. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. К. : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.
6. Подшивалкіна В. І., Дементьева К. Г. Соціально-психологічний практикум. К. : Талком, 2020. 103 с.
7. Слюсаревський М.М., Донченко О.А. Основи соціальної психології: навч. посібник / за ред. М.М.Слюсаревського. К.: Міленіум, 2008. 495 с.
8. Швачко О.В. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Виша шк., 2002. 111 с.

Семінарське заняття №17 (2 год.)

Тема Динамічні процеси у малій соціальній групі

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика динамічних процесів у малій соціальній групі.
2. Групові норми і нормативна поведінка. Соціальні санкції.
3. Нормативний вплив більшості: феномен конформізму.
4. Нормативний вплив меншості.
5. Групова згуртованість. Поняття згуртованості і міжособистісної сумісності.

6. Психологічна структура конфлікту. Характеристика основних елементів.
7. Типи міжособистісних конфліктів та способи їх вирішення. Причини виникнення конфліктів.
8. Процес прийняття групового рішення.
9. Феномен «зрушення до ризику».
10. Лідерство і керівництво в малих групах.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі.
2. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
3. Підготувати повідомлення на тему:
 - «Теорії міжособистісної взаємодії»;
 - «Стратегії подолання конфліктних ситуацій».
4. Запропонувати адекватні та неадекватні способи виходу з конфліктної ситуації.
5. Проаналізувати педагогічні конфлікти: причини, розвиток і подолання (програвання учбових ситуацій).
6. Опрацювати статтю:

М. Шевченко. Як віртуозно долати конфлікти. Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2012. № 11. С. 5–8.
7. Описати стратегії подолання конфліктів.

Рекомендована література

1. Волянська О.В., Ніколаєвська А.М. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Знання, 2008. 275 с.
2. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс А.М. Практикум із соціальної психології : навч. посібник. К.: Каравела, 2012. 232 с.
3. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : посібник. К.: Академвидав, 2006. 448 с.
5. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. К. : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.
6. Подшивалкіна В. І., Дементьева К. Г. Соціально-психологічний практикум. К. : Талком, 2020. 103 с.
7. Слюсаревський М.М., Донченко О.А. Основи соціальної психології: навч. посібник / за ред. М.М.Слюсаревського. К.: Міленіум, 2008. 495 с.
8. Швачко О.В. Соціальна психологія : навч. посібник. К.: Виша шк., 2002. 111 с.

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Розробити схему: «Категорії соціальної психології»	2	2
2.	Заповнити таблицю: «Взаємозв'язок соціальної психології з іншими галузями знань»	2	3
3.	Зробити глосарій основних категорій соціальної психології	2	2
4.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Основні етапи розвитку соціальної психології», розкрити зміст понять.	2	2
5.	Розробити таблицю: «Взаємозв'язок соціальної психології з іншими галузями знань»	2	3
6.	Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів): – «Актуальні проблеми сучасної соціальної психології»; – «Прикладний характер соціальної психології в сучасних умовах (бізнес, політика, спорт, управління, реклама)»; – «Соціально-психологічні явища у первісному суспільстві (психологічне зараження, ритуали, вплив натовпу)»; – «Визрівання соціально-психологічних ідей у структурі інших галузей».	2	3
7.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Соціально-психологічні концепції у становленні соціальної психології», розкрити зміст понять	2	2
8.	Підготувати повідомлення на одну із тем: – «Порівняльний аналіз соціально-психологічних концепцій: «психологія народів», «психологія мас»; – «Спорідненість «теорії інстинктів» В.Макдугулла та психоаналізу З.Фрейда».	2	3
9.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Формування вітчизняної соціальної психології», розкрити зміст понять	2	2
10.	Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів): – «Формування вітчизняної соціальної психології»; – «Суперечливий шлях становлення вітчизняної соціальної психології (з 20-тих рр. минулого століття до сьогодення)» – «Сучасні персоналії – соціальні психологи та їх внесок у дослідження проблематики соціальної психології (на вибір)» – «Сучасний стан, тенденції і перспективи розвитку соціальної психології»	2	3
11.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Методологія і методи соціальної психології», розкрити зміст понять	2	2
12.	Підготувати повідомлення: – «Валідність психологічної методики та її види»;	2	3

	– «Психодрама як метод психотерапії»		
13.	Розкрити зміст понять: загальна методологія, спеціальна методологія, метод, методика, гіпотеза, надійність, валідність, репрезентативність	2	3
14.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Методи соціально-психологічного дослідження», розкрити зміст понять	2	2
15.	Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів): – «Особливості застосування методу спостереження в соціальній психології» – «Застосування методу контент-аналізу (на прикладі психологічного есе: «Момент щастя», «Вершинне переживання радості», «Мої рівні домагань», «Сенс мого життя»)» – «Психодрама як метод впливу (на прикладі драматичних прийомів: «Програвання самого себе», «Дзеркало», «Двійник (совість)», «Порожній стілець»)»	2	3
16.	Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі «Проблеми особистості в соціальній психології»	2	2
17.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Проблеми особистості в соціальній психології», розкрити зміст понять	2	2
18.	Розробити порівняльну таблицю: «Індивід, суб'єкт, індивідуальність, особистість: спільне і відмінне»	2	3
19.	Соціально-культурне оточення і становлення особистості	2	3
20.	Дайте короткий огляд статті Орбан-Лембрик Л. «Вплив кризових і стабільних періодів життя людини на процес її соціалізації у суспільстві». Зверніть увагу на процес соціалізації індивіда у нестабільному суспільстві. Чи можемо ми провести паралелі із сучасною Україною? (можна обрати іншу статтю)	2	3
21.	Написати анотацію до статті: Марія Пірен, Анна Ясенова. Соціалізація молоді в українському суспільстві: стан, особливості становлення. <i>Український науковий журнал ОСВІТА РЕГІОНУ</i> . №4. 2011. С. 267.	2	3
22.	Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі «Особистість у структурі групових відносин»	2	2
23.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Особистість у структурі групових відносин», розкрити зміст понять	2	2
24.	Розробити кросворд відповідно до термінів: <i>особистість, статус, авторитет, престиж, позиція, роль, лідерство, установка, рольова поведінка, група, влада</i>	2	3
25.	Провідні чинники гендерної соціалізації особистості. Інверсія статевих орієнтацій	2	3
26.	Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі «Загальна психологічна характеристика основних інститутів соціалізації»	2	2
27.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Загальна психологічна характеристика основних інститутів соціалізації»,	2	2

	розкрити зміст понять		
28.	Розробити схему «Основні інститути соціалізації людини»	2	3
29.	Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів): «Гендерна соціалізація в закладах дошкільної освіти» «Маскулінні та фемінні культури» «Рольова амбівалентність особистості»	2	3
30.	Підготувати повідомлення: – «Ділове спілкування та форми обговорення ділових проблем»; – «Особливості міжнародного спілкування»; – «Мистецтво правильно мислити і говорити»	2	3
31.	Розробити термінологічний словник до теми «Соціально-психологічна сутність феномену спілкування»	2	2
32.	Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі «Комунікативна сторона спілкування»	1	2
33.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Комунікативна сторона спілкування», розкрити зміст понять	1	2
34.	Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів): – «Засоби маніпуляції у процесі міжособистісної взаємодії» – «Особливості міжнародного спілкування» «Стратегії досягнення комунікативної мети»	2	3
35.	Розробити термінологічний словник до теми «Невербальна комунікація»	1	2
36.	Підготувати повідомлення на тему: – «Жести і пози в міжособистісній взаємодії»; – «Значення міміки в практиці людської взаємодії»	2	3
37.	Опрацювати статтю: Дмитрієва С.М. Психологічні особливості комунікативних бар'єрів у міжособистісному спілкуванні. <i>Український науковий журнал ОСВІТА РЕГІОНУ</i> . №4. 2011. С. 117.	2	3
38.	Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі «Інтерактивна та перцептивна сторони спілкування»	1	2
39.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Інтерактивна та перцептивна сторони спілкування», розкрити зміст понять	1	2
40.	Написати анотацію до статті: – Келли Г. Процесс каузальной атрибуции. <i>Современная зарубежная социальная психология</i> . М. : Изд-во МГУ, 1984. С. 127–137. – Іванова К.А. Толерантність і емпатія як специфічні риси комунікативних процесів міжкультурного дискусу. <i>Культура народів Причорномор'я</i> . 2007. № 110, Т. 1. С. 215–218.	2	3
41.	Розробити таблицю «Механізми соціальної перцепції»	2	3
42.	Проаналізувати становлення і розвиток каузальної атрибуції у працях науковців	2	3
43.	Запропонувати прийоми емпатійного ставлення до оточуючих	2	3

	людей		
44.	Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі «Поняття соціальної спільноти і соціальної групи»	1	2
45.	Укласти психологічний словник (госарій) до теми «Поняття соціальної спільноти і соціальної групи», розкрити зміст понять	1	2
46.	Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів): Функції неформальної групи; – Соціетальний рівень функціонування групи; – Референтна, нереферентна, антиреферентна групи; – Особливості функціонування аморфної групи	2	3
47.	Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі «Психологічна характеристика великих соціальних груп»	1	2
48.	Укласти психологічний словник (госарій) до теми «Психологічна характеристика великих соціальних груп», розкрити зміст понять	1	2
49.	Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів): – Натовп і його штучне створення; – Технології управління натовпом	2	3
50.	Дайте короткий огляд статей: – Потапчук Н.Д. Динаміка виникнення паніки в екстремальних ситуаціях та особливості її подолання. <i>Проблеми екстремальної та кризової психології</i> . 2016. № 19. С. 130–140. – Бурбан Н. Психологічні аспекти поведінки особистості в натовпі. <i>Педагогіка і психологія професійної освіти</i> . 2014. № 6. С.106–118.	2	3
51.	Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі «Соціально-психологічна характеристика етнічних груп»	1	2
52.	Укласти психологічний словник (госарій) до теми «Соціально-психологічна характеристика етнічних груп», розкрити зміст понять	1	2
53.	Підготувати повідомлення на тему: – Домінуючі риси українського національного характеру. – Діалектика розвитку групової свідомості	2	3
54.	Здійснити порівняльний аналіз рис національного характеру в окремих регіонах України	2	3
55.	Здійснити порівняльний аналіз змісту дистанцій при спілкування в різних етнічних спільнотах	2	3
56.	Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі «Динамічні процеси у малій соціальній групі»	1	2
57.	Укласти психологічний словник (госарій) до теми «Динамічні процеси у малій соціальній групі», розкрити зміст понять	1	2
58.	Підготувати повідомлення на тему: – «Теорії міжособистісної взаємодії»;	2	3

	– «Стратегії подолання конфліктних ситуацій»		
59.	Запропонувати адекватні та неадекватні способи виходу з конфліктної ситуації	2	3
60.	Проаналізувати педагогічні конфлікти: причини, розвиток і подолання (програвання учбових ситуацій)	2	3
61.	Опрацювати статтю: М. Шевченко. Як віртуозно долати конфлікти. Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2012. № 11. С. 5–8.	2	3
62.	Описати стратегії подолання конфліктів	2	2
Усього		112	158

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час самостійної роботи на семінарських та практичних заняттях

1-2 бали – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання для виконання за зразком; користується додатковими джерелами.

3 бали – знання студента є достатньо ґрунтовними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, вміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки та залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Студент виявляє вміння рецензувати відповіді інших та опрацьовувати матеріал самостійно.

4 бали – студент має системні, дієві знання, виявляє творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити й розв'язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили.

7. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

I. ІНДЗ теоретичного характеру (реферат, презентація):

1. Невербальне спілкування як засіб комунікації.
2. Види та причини конфліктів.
3. Діагностика міжособистісних стосунків дорослих людей.
4. Особливості референтних груп і їх функції.
5. Основні типи великих стихійних груп.
6. Психологічна характеристика основних інститутів соціалізації.

7. Соціально-психологічні критерії особистісної зрілості.
8. Основні форми атракції: симпатія, дружба, кохання.
9. Основні теорії лідерства.
10. Механізми міжособистісного впливу в процесі спілкування.
11. Основні стилі взаємодії у конфліктних ситуаціях.
12. Етноцентризм та етнічні стереотипи.
13. Процес групового приймання рішень та його феномени.
14. Основні типи конфліктів.
15. Групова сумісність і спрацьованість.
16. Міжособистісні відносини і конфлікти.
17. Шляхи підвищення ефективності групових взаємовідносин.
18. Соціалізація особистості: механізми, фактори і регуляції.
19. Соціально-психологічні аспекти масової свідомості, громадської думки і громадських настроїв.
20. Соціально-психологічні механізми існування звичаїв, традицій, етикету і табу.
21. Основні типи великих стихійних груп.
22. Позиція, статус і соціальні ролі особистості в групі.
23. Групова згуртованість та її основні показники.
24. Основні стилі керівництва і проблема ефективного управління соціальною групою.
25. Емпатія як особливий спосіб розуміння іншої людини.

II. ІНДЗ практичного характеру:

1. Визначити особливості міжособистісних взаємовідносин у групі за допомогою соціометрії. Описати результати дослідницької роботи.
2. Визначити рівень комунікативних властивостей особистості. Написати звіт про виконану роботу.
3. Здійснити діагностику уміння слухати інших. Проаналізувати отримані результати.
4. Діагностувати уміння слухати співрозмовника у процесі спілкування. Підготувати самозвіт.
5. Вивчити рівень самоконтролю у процесі спілкування за допомогою методики М.Снайдера, яка спрямована на вивчення оцінки самоконтролю у процесі спілкуванні. Написати звіт.
6. Провести дослідження щодо визначення міри конфліктності або тактовності людини. Описати результати дослідницької роботи.
7. Вивчити рівень комунікативних здібностей особистості. Написати звіт.
8. Визначити особливості поведінки особистості у конфліктних ситуаціях за допомогою методики Т.Кілмена.

9. Визначити рівень незалежності людини від впливів інших людей у процесі використання методики Р.С.Немова. Написати звіт.
10. Дослідити рівень співчуття особистості (методика В.В.Бойка). Описати результати дослідницької роботи.
11. Визначити рівень конформності особистості (діагностика «Чи піддаєтесь Ви чужому впливу?»). Описати отримані результати.
12. Визначити загальну самооцінку особистості за допомогою методики Г.М.Казанцевої «Дослідження загальної самооцінки». Здійснити обробку та аналіз результатів.
13. Діагностувати рівень лідерських якостей особистості. Написати звіт.
14. Провести дослідження стилю керівництва трудовим колективом (авторитарний, демократичний, ліберальний). Описати отримані результати.
15. Виявити рівні прояву турботи про себе в тілесному, соціальному, духовному аспектах та в когнітивній, афективній, поведінковій сферах. Здійснити обробку та аналіз результатів.
16. Визначити ціннісні орієнтації особистості. Написати самозвіт.
17. Діагностувати типологічні особливості особистості (за К.Г. Юнгом). Проаналізувати отримані результати.
18. Визначити рівень особистісної тривожності (за Спілбергером). Написати звіт.
19. Виявити рівень самоповаги особистості. Здійснити обробку та аналіз результатів.
20. Провести дослідження щодо розвитку інтуїції за допомогою тесту В.Коулмана «Наскільки у Вас розвинена інтуїція?». Написати звіт.
21. Визначити індивідуальний стиль поведінки під час суперечки між людьми (тест «К.Томаса»). Описати отримані результати.
22. Вивчити показник мотивації особистості (опитувальник для оцінювання мотивації досягнення мети (Т.Елерс). Написати звіт.
23. Діагностувати рівень схильності особистості до ризику за допомогою методики О. Шмельова. Здійснити обробку та аналіз результатів.
24. Виявити схильності особистості щодо мотивації успіху і боязні невдачі (модифікований опитувальник А.А.Реана). Написати звіт.
25. Визначити рівень вияву агресивності особистості у відносинах (тест «Оцінка агресивності у відносинах» А.Асінгер). Підготувати звіт.

Порядок подання та захист ІНДЗ

1. Звіт про виконання ІНДЗ подається у вигляді реферату, презентації тощо.
2. ІНДЗ подається викладачу не пізніше ніж за 2 тижні до підсумкового контролю або завершення семестру.
3. Оцінка за ІНДЗ виставляється на заключному занятті (семінарському, практичному) на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ. Можливий захист завдання шляхом усного звіту студента про виконану роботу або презентації.
4. Оцінка за ІНДЗ враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчального курсу. Максимальна кількість балів – 12.

Критерії оцінювання ІНДЗ

При розробленні критеріїв оцінки за ІНДЗ береться за основу повнота і правильність виконання завдання, ступінь усвідомлення та розуміння студентом навчального матеріалу проблемного характеру; враховується здатність студента диференціювати, інтегрувати та уніфікувати отримані знання, застосовуючи наукову термінологію; уміння здійснювати самостійний пошук та використання додаткового матеріалу для глибокого, логічного і творчого аналізу вивченого; уміння творчо застосовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань; мовленнєве оформлення відповіді тощо.

1-2 бали – студент має початковий рівень знань і не виявляє інтересу до навчального матеріалу; механічно відтворює зміст відповідного параграфу підручника/посібника; копіює певне завдання без будь-яких власних висновків та узагальнень;

3-4 бали – студент знає близько половини навчального матеріалу і здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача; описує явища, процеси без пояснень їх причин; за допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, але слабо орієнтується в поняттях;

5-6 балів – студент має стійкі навички роботи з текстом підручника; може самостійно оволодіти більшою частиною навчального матеріалу; формулює поняття, наводить приклади, підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен за необхідності використовувати наочні матеріали;

7-8 балів – студент самостійно відтворює домінуючу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати набуті знання при розв'язуванні психологічних задач; користується додатковими джерелами;

9 балів – знання студента є достатньо повними; він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно описує певні явища з точки зору їх смислового взаємозв'язку; відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими фрагментарними неточностями;

10 балів – студент володіє глибокими та міцними знаннями, здатен використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та

протириччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали;

11 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ;

12 балів – студент вміє ставити й розв’язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал у будь-якій формі; активно розвиває свої обдарування та нахили; вільно висловлює перспективи у відповідній сфері досліджень.

8. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративні та проблемно-інтерактивні: лекції-презентації із застосуванням ІКТ, евристична бесіда, творчі есе, дискусії, полілоги, моделювання ситуацій, тематичні презентації, робота в групах, поточні тестування, виконання індивідуальних психологічних досліджень, самостійна робота, робота з науковою літературою.

9. Методи контролю

Поточне оцінювання (усні та письмові відповіді), поточне тестування, психологічні диктанти, оцінювання презентацій із застосуванням ІКТ, оцінювання ІНДЗ, само- та взаємооцінювання, підсумковий тест, підсумкова оцінка – екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти у процесі поточного і проміжного контролю

Змістовий модуль 1 (24 бали)					Змістовий модуль 2 (28 балів)							Змістовий модуль 3 (16 балів)					ІНДЗ	Тест	Сума
Теми																			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17			
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	12	20	100

Шкала оцінювання знань та вмінь здобувачів вищої освіти під час підсумкового контролю, яка передбачає співвідношення питомої ваги результатів поточного й проміжного контролю та результатів здачі екзамену

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою академії	Підсумкова оцінка	
			Результати поточного та проміжного контролю – коефіцієнт 0,5	Результати здачі екзамену – коефіцієнт 0,5
A	Відмінно	90 – 100	90 – 100	90 – 100
B	Добре	82 – 89	82 – 89	82 – 89
C		75 – 81	75 – 81	75 – 81
D	Задовільно	67 – 74	67 – 74	67 – 74
E		60 – 66	60 – 66	60 – 66
FX	Незадовільно	35 – 59	35 – 59	35 – 59
F		0 – 34	0 – 34	0 – 34

Критерії оцінювання за національною шкалою

Оцінка А «5» («відмінно») (90–100): студент виявляє міцні, глибокі та системні знання навчально-програмованого матеріалу; відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу; демонструє вміння самостійно знаходити та користуватися джерелами інформації, критично оцінювати окремі нові факти, явища, ідеї, встановлювати причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, робити аргументовані висновки; користується широким арсеналом засобів доказів власної думки, вирішує складні проблемні завдання; виявляє варіативність мислення і раціональність у виборі способів розв'язання практичних завдань; творчо застосовує професійні вміння і навички; вміє пов'язати теорію з практикою; володіє культурою викладу інформації, мова студента грамотна.

Оцінка В «4» («добре») (82–89): студент виявляє міцні, повні, ґрунтовні знання навчально-програмованого матеріалу; демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати та систематизувати інформацію, встановлювати зв'язок з обраною професією та робити висновки; використовує загальновідомі докази у власній аргументації; вільно застосовує матеріал у стандартних ситуаціях; відповідь студента в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована, однак при відповіді та виконанні практичних завдань допускає несуттєві помилки; рівень мовленнєвої культури відповідає загальноприйнятим нормам.

Оцінка С «4» («добре») (75–81): студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте його знання недостатньо

глибокі та осмислені; відповідь на рівні загальних уявлень про предмет; демонструє деяке порушення логічності й послідовності викладу матеріалу; виявляє вміння частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити певні, але неконкретні й неточні висновки; не вміє пов'язати теоретичні положення з практикою; має фрагментарні навички в роботі з джерелами інформації; виявляє невисоку культуру викладу знань.

Оцінка Д «3» («задовільно») (67–74): студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє елементарні знання фактичного матеріалу; викладає матеріал уривчастими реченнями, при відповіді допускає суттєві помилки, які не здатен виправити після коректування запитань; недостатньо володіє розумовими операціями; відсутні уміння і навички у роботі з джерелами інформації; не вміє логічно мислити та викласти свою думку.

Оцінка Е «3» («задовільно») (60–66): має мінімально достатні знання з дисципліни, зі значними помилками; у загальному недостатньо орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не досить впевнено, з суттєвими помилками застосовує знання ув практичних ситуаціях.

Оцінка ФХ «2» («незадовільно») (35-59) (з можливістю повторного складання): студент не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє павичок застосування знань у практичних ситуаціях; демонструє; не виявляє творчі уміння застосування знань, навичок у навчально-дослідній та практичній діяльності.

Оцінка F «2» («незадовільно») (0–34) (з обов'язковим повторним курсом): не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок застосування знань у практичних ситуаціях.

11. Методичне забезпечення

Навчально-методичного забезпечення, періодичні видання, посібники, мультимедійні презентації за змістом тем.

12. Рекомендована література

Базова

1. Власова О.І., Никоненко Ю.В. Соціальна психологія організацій та управління: Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 398 с.
2. Волянська О. В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія. К. : Знання, 2008. 275 с.
3. Донченко О. А., Хазратова Н. В. та ін Основи соціальної психології: Навчальний посібник. За ред. М. М. Слюсаревського. Київ: Міленіум, 2008.495 с.
4. Зелінська Т. М., Михайлова І. В. Практикум із соціальної психології. К. : Каравела, 2012. 232 с.

5. Коваленко А. Б., Корнєв М. Н. Соціальна психологія: Підручник для студ. вищ. навч. закл. [вид. 2-ге, переробл. та допов.]. К.: Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2006. 393 с.

6. Копець Л. В. Психологія особистості: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – 2-ге вид. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 458 с.

7. Майерс Д. Социальная психология. СПб. : Питер, 2002. 512 с.

8. Мейжис И. А., Почебут Л. Г. Социальная психология общественного развития : учеб. пособие. К. : Миллениум, 2007. Ч. 1. 310 с.

9. Москаленко В.В. Соціальна психологія: Підручник. [2-е вид., випр. та доп.]. К.: Центр учбової літератури, 2008. 688с.

10. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: у 2-х кн.: підруч. для вищ. навч. закл. Кн. І: Соціальна психологія особистості і спілкування. К.: Либідь, 2010. – 448 с.

11. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: у 2-х кн.: підруч. для вищ. навч. закл. / Л.Е. Орбан- Лембрик. - Кн. 2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. – К.: Либідь, 2010. – 448 с.

12. Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. К. : Талком, 2018. 579 с.

13. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. К. : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.

14. Подшивалкіна В. І., Дементьєва К. Г. Соціально-психологічний практикум. К. : Талком, 2020. 103 с.

15. Слюсаревський М. М. Соціальна психологія. Л. : Львівська політехніка, 2019. 352 с.

16. Слюсаревський М.М., Донченко О.А. Основи соціальної психології : навч. посібник / За ред. М.М.Слюсаревського. К. : Міленіум, 2008. 495 с.

17. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.

18. Татенко В. Соціальна психологія впливу : монографія. К. : Міленіум, 2008. 216 с.

19. Титаренко Т.М. Сучасна психологія особистості: Навч. посібник. 2-е вид. – К.: Каравела, 2013. – 372 с.

20. Циба В. Т. Системна соціальна психологія : навч. посібник для студентів ВНЗ. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 328 с.

21. Цимбалюк І. М. Психологія спілкування : навч. посібник для студентів ВНЗ. К. : ВД «Професіонал», 2007. 458 с.

22. Швачко О. В. Соціальна психологія : навчальний посібник. К. : Вища школа, 2002. 110 с.

Допоміжна

1. Аш С. Влияние группового давления на модификацию и искажение суждений : практикум по социальной психологии / Под ред. Э. Пайнс, К. Маслач. СПб., 2000.

2. Вашека Т. В., Гічан І. С. Психологія спілкування : навч.-метод. комплекс для студентів ВНЗ. К. : Книжкове вид-во НАУ, 2006. 183 с.

3. Джелалі В. О. Психологія вирішення конфліктів : навч. посібник для студентів ВНЗ. К.-Х. : ТОВ «Р.И.Ф.», 2006. 318 с.

4. Донченко О., Романенко Ю. Архетипи соціального життя і політика. К. : Либідь, 2001. 334 с.

5. Донченко О.А. Педагогічна спільнота : психосоціальний аспект. К. : Педагогічна думка, 2007. 192с.

6. Конфліктологія : навч. Посібник. Львів : ЛІСВ, 2007. 326 с.

7. Ложкін Г. В., Пов'якель Н. І. Психологія конфлікту : теорія і сучасна практика : навч. посібник для студентів ВНЗ. К. : ВД «Професіонал», 2007. 407 с.

8. Нагаєв В. М. Конфліктологія: курс лекцій (модульний варіант) : навч. посібник для студентів ВНЗ. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 198 с.

9. Орлянський В. С. Конфліктологія : навч. посібник для ВНЗ. К. : Центр учбової літератури, 2007. 159 с.

10. Психологія сім'ї : навч. посібник для студентів / За заг. ред. В.М.Поліщука. Суми : Університетська книга, 2008. 238 с.

11. Русинка І. І. Конфліктологія. Психотехнології запобігання і управління конфліктами : навч. посібник для студентів ВНЗ. К. : ВД «Професіонал», 2007. 334 с.

12. Скібіцька Л. І. Конфліктологія : навч. посібник для ВНЗ. К. : Центр учбової літератури, 2007. 383 с.

13. Титаренко Т.М., Кочубейник О.М., Черемних К.О. Психологічні практики конструювання життя в умовах постмодерної соціальності : монографія. К. : Мілуніум, 2014. 206 с.

14. Філоненко М. М. Психологія спілкування : підручник для студентів ВНЗ. К. : Центр учбової літератури, 2008. 223 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського : веб-сайт.
URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

1. *Електронний вісник психології і педагогіки Інституту психології та соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка.* URL: <http://www.psyh.kiev.ua>

2. Інтерактивний психологічний словник. URL: <http://psi.webzone.ru/index.htm>

3. Новини, електронна бібліотека, тести он-лайн, форуми : веб-сайт.
URL: <http://www.psychology.ru>

4. Новини психології, публікації та книги, тести, форум і чат : веб-сайт. URL: <http://psychology.net.ru>

5. Електронна бібліотека психологічної літератури : веб-сайт. URL: <http://psy.piter.com/library>